

Begäran om utlåtande: Bedömningspromemorian från den arbetsgrupp som utvärderat förtroendevaldas verksamhet

Inledning

Finansministeriet begär utlåtanden på flera förvaltningsnivåer om bedömningspromemorian från den arbetsgrupp som utvärderat förtroendevaldas verksamhet (Bedömningspromemoria på flera förvaltningsnivåer om förtroendeuppdrag, Finansministeriets publikationer 2026: 2).

Bakgrund

Finansministeriet tillsatte för mandatperioden den 15 november 2024 – 15 december 2025 arbetsgruppen för bedömning av verksamheten som förtroendevald på flera olika förvaltningsnivåer.

Arbetsgruppen skulle bedöma eventuella överlappningar och jävsfrågor i beslutsfattandet på flera förvaltningsnivåer samt kommunernas och välfärdsområdenas arbetstagares deltagande i arbetet vid kommun- och regionstyrelserna och nämnder som lyder under dem. Arbetsgruppen publicerade i april 2025 anvisningar om valbarhet till organ som fanns tillgängliga vid fördelningen av platser mellan organen efter välfärdsområdes- och kommunalvalet. Arbetsgruppen rekommenderade att det innan organen bildas ingås t.ex. ett tydligt fullmäktigeavtal till stöd för arbetet och för att undvika överlappande roller. Anvisningarna finns på finansministeriets webbplats (<https://vm.fi/sv/beslutsfattandet-inom-valfardsområdet>).

Arbetsgruppen har bedömt nuläget och behoven att utveckla lagstiftningen med beaktande av tidigare utredningar, rådande samhällsliga förhållanden samt resultaten av välfärdsområdesvalet och kommunalvalet våren 2025 och det aktuella läget i kommunernas och välfärdsområdenas organs sammansättning och beslutsfattande. Arbetsgruppen har sammanställt resultaten av sitt arbete i en bedömningspromemoria som innehåller de förslag och rekommendationer som arbetsgruppen anser vara behövliga.

Rätten att ställa upp som kandidat anses vara en central val- och delaktighetsrättighet, och det är inte i detta skede ändamålsenligt att begränsa den rätten genom bestämmelser. När det gäller samtidig verksamhet som förtroendevald inom både en kommun och ett välfärdsområde är det i synnerhet fråga om politisk prövning. Detta bör beaktas vid kandidatuppställningen inför välfärdsområdes- och kommunalval och vid politiska förhandlingar som gäller sammansättningen av välfärdsområdesstyrelsen, kommunstyrelsen och övriga organ efter valet.

Samtidiga förtroendeuppdrag på flera förvaltningsnivåer begränsar deltagandet i den representativa demokratin, om uppgifterna koncentreras till samma personer. Dubbelroller leder oundvikligen till konflikter och spänningar. Det rekommenderas att genomförandet av god förvaltning och den politiska mångfalden främjas så att förtroendeuppdrag inte samlas för mycket hos samma personer.

Enligt bedömningspromemorian kan ofta återkommande intressekonflikter undvikas genom att det stiftas nya institutionella begränsningar i valbarheten för att samtidigt vara verksam både i välfärdsområdesstyrelsen och kommunstyrelsen, som kommundirektör eller borgmästare samt för att välfärdsområdesdirektören ska vara verksam i kommunstyrelsen i kommunen i området. Enligt arbetsgruppens bedömning är det ändamålsenligt att följa utvecklingen av både antalet samtidiga förtroendeuppdrag i välfärdsområdena i allmänhet och på institutionell nivå och den rättspraxis som bildas. Den samtidiga verksamheten vid regionstyrelsen och kommunstyrelsen har minskat betydligt efter välfärdsområdesvalet 2022.

Enligt bedömningspromemorian bör transparensen i verksamheten på flera förvaltningsnivåer förbättras. Väljarna ska bättre än för närvarande få veta om samma kandidat samtidigt är kandidat i välfärdsområdesval och kommunalval som förrättas samtidigt. Arbetsgruppen föreslår bland annat att verksamheten på flera förvaltningsnivåer ska beaktas i bestämmelserna om redogörelser för bindningar i lagen om välfärdsområden och kommunallagen.

Välfärdsområdets personal som ledamot av välfärdsområdesstyrelsen har preciserats högsta förvaltningsdomstolens prejudikat för 2025 (KHO:2025:26) och inte nödvändigt det finns behov av ändringar i bestämmelserna. I bedömningspromemorian har man gått igenom olika regleringsalternativ när det gäller att vara medlem av välfärdsområdesstyrelsen för dem som är anställda hos välfärdsområdet. Regionstyrelsen och dess ordförande har en central lednings- och arbetsgivarroll. Därför bör valbarheten till välfärdsområdesstyrelsens presidium för personer som är anställda hos ett välfärdsområde eller en sammanslutning eller stiftelse där välfärdsområdet har bestämmande inflytande begränsas genom en ny begränsning av valbarheten. I fråga om personer som är anställda hos ett välfärdsområde eller en koncern är ändamålsenligt att minska kvoten.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er i första hand lämna utlåtandena genom att besvara begäran om utlåtande via tjänsten. Anvisningar för registrering i tjänsten och användning av tjänsten finns på utlåtandetjänstens sida <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Instruction/Instruction?section=Instructions>.

Om utlåtandet inte kan ges i utlåtandetjänsten, kan utlåtandet alternativt sändas till ministeriets registratörskontor per e-post på adressen: kirjaamo.vm@gov.fi eller per post till adressen:

Finansministeriet
PB 28
00023 Statsrådet

I utlåtandet till registratorskontoret ber vi er nämna ärendenumret VN/27147/2024. Dessutom ber vi att utlåtandet sänds till registratorskontoret till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format, så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom en privatpersons e-postadress.

Alla utlåtanden som lämnas är i princip offentliga i enlighet med Anne-lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (vm.fi/hankkeet med identifieringskod VM144:00/2024). En privatpersons utlåtande publiceras dock av datasekretesskäl endast om personen skriftligen begär det t.ex. i utlåtandet eller i foljebrevet till det.

Dessutom kan alla utlåtanden som lämnas i utlåtandetjänsten, inklusive utlåtanden av privatpersoner, automatiskt ses av alla i utlåtandetjänsten. Ministeriet publicerar inte utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret i utlåtandetjänsten. I utlåtandet ska onödiga personuppgifter inte uppges. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat till registratorskontoret inte publiceras på webben, är utlåtandet tillgängligt för ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Utlåtande begärs av ministerierna, kommunerna, välfärdsområdena, landskapsförbunden, Finlands Kommunförbund rf, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, justitiekanslern i statsrådet, registrerade partier, Sitra, Demos Helsinki, Delegationen för medborgarsamhällspolitik och Finlands nationella valforskningskonsortium, Även andra instanser kan yttra sig om utkastet till proposition.

Vi ber er lämna in utlåtandena senast 29.5.2026 kl. 16.00.

Beredare

Ytterligare upplysningar ges vid finansministeriet av

Mervi Kuittinen, regeringsråd, mervi.kuittinen@gov.fi, tfn 02955 30445

Suvi Savolainen, konsultativ tjänsteman, suvi.savolainen@gov.fi, tfn 02955 30122

Länkar:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/886461f5-c331-4750-943e-fe5b9ba23823> -

Valtiovarainministeriön julkaisu Arviomuistio useilla hallinnon tasoilla luottamushenkilönä toimimisesta (på finska)

Bilagor:

[Arviomuistio useilla hallinnon tasoilla luottamushenkilönä toimimisesta.pdf](#) - Arviomuistio useilla hallinnon tasoilla luottamushenkilönä toimimisesta

[Slutsatser och rekommendationer \(sammanfattning\).pdf](#) - Slutsatser och rekommendationer

Sändlista:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Avoin Puolue r.p.
Demos Helsinki
Eläinoikeuspuolue r.p.
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Etelä-Karjala
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savo
Etelä-Savon hyvinvointialue
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hampupuolue r.p.
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta

HUS
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Häme
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
lisalmen kaupunki
litin kunta
lkaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuu
Kainuun hyvinvointialue
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Kansallinen Kokoomus r.p.
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki

Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaustisen kunta
Keitele kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomi
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsnäs kommun
Kosken Tl kunta
Kotkan kaupunki
Kouvola kaupunki
Kristallipuolue r.p.
Kristiinankaupungin kaupunki
Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakso
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kyyjärven kunta
Kärkölen kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin hyvinvointialue

Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappi
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p.
Liedon kaupunki
Lieksan kaupunki
Liike Nyt r.p.
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luodon kunta
Luumäen kunta
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maa- ja metsätalousministeriö
Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksien kaupunki

Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Perussuomalaiset r.p.
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaa
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkkalan kunta
Pohjanmaa
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjala
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savo
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta

Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Häme
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan hyvinvointialue
Satakunta
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sinimusta Liike r.p.
Sipoon kunta
Sisäministeriö
Sitra
Siuntion kunta
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen kansallinen vaalitutkimus-konsortio
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Kommunistinen Puolue r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
Suomen kuntaliitto ry
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska folkpartiet i Finland r.p.
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Totuuspuolue r.p.
Turun kaupunki
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki
Uuraisten kunta
Uusimaa
Vaaan kunta
Vaasan kaupunki
Valkeakosken kaupunki
Valta kuuluu kansalle r.p.
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki
Vapauden liitto r.p.
Varkauden kaupunki

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomi
Vasemmistoliitto r.p.
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Vihreä liitto r.p.
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

I utlåtandet ber vi er rikta er åsikt enligt följande::

Allmänt om att vara förtroendevald samtidigt på flera förvaltningsnivåer

Begränsning av kandidatuppställningen (kapitel 5 i bedömningspromemorian)

Valbarhet för kommunala förtroendevalda och kommundirektören till välfärdsområdesstyrelsen (bedömningspromemorian, kapitel 6.3.5)

Personalens valbarhet till välfärdsområdesstyrelsen (bedömningspromemorian, kapitel 6.3.2-6.3.4)

Frågor som gäller kommunallagen och arbetsgruppens övriga iakttagelser (kapitel 7)

Övriga kommentarer

Virsunen Jussi
Valtiovarainministeriö

Kuittinen Mervi
Valtiovarainministeriö